

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่องที่ ๓ การสร้างคำในภาษาไทย

การสร้างคำในภาษาไทย เกิดการที่คนไทยมีจำนวนคำน้อย ไม่สามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตได้เหมือน
 ภาษากลุ่มคำภาษาติดต่อ ดังนั้นจึงต้องนำหน่วยคำมาประกอบกันเพื่อให้ได้ความหมายใหม่ๆ โดยมีการสร้างคำ
 ในภาษาไทย ดังนี้

1. คำมูล คือ คำคำเดียวที่ไม่ได้ประสมกับคำอื่น หรือเป็นคำดั้งเดิมในภาษา มีอยู่ 3 ชนิด คือ

1.1 คำที่มี 1 พยางค์ มีความหมายชัดเจนในตัว + มาจากภาษาใดก็ได้

ex ☐ แสง ☐ จี ☐ กะ ☐ ธง

1.2 คำที่มีมากกว่า 1 พยางค์แต่เมื่อแยกแล้วคำบางคำไม่มีความหมาย

ex นา + พิ + กา = นาฬิกา
 ทุ + เรียน = ทุเรียน

1.3 คำที่มีมากกว่า 1 พยางค์เมื่อแยกแล้วมีความหมายทุกคำแต่ความหมายไม่เกี่ยวข้องกัน ****

ex นา + รี = นารี (.....)
 วา + รี = วารี (.....)

2. คำซ้ำ คือ คำที่เกิดจากการนำคำมูลที่เหมือนกันทั้งรูปและเสียงมาซ้ำกันเพื่อประโยชน์ ดังนี้

2.1 ให้มีความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น น้องๆ เด็กๆ

2.2 ให้มีความหมายว่าทำกริยานั้นซ้ำๆหรือต่อเนื่องกัน เช่น พรอยๆ นั่งๆนอนๆ อดๆ

2.3 ให้มีความหมายแยกจำนวน แยกหมวดหมู่ เช่น ที่ๆ ชั้นๆ

2.4 ให้มีความหมายบอกรูปพรรณสัณฐาน เช่น หนาๆ แทะๆ เหลี่ยม

2.5 ให้มีความหมายเน้นหนักมากขึ้น(มักซ้ำเสียงวรรณยุกต์) เช่น ม้ากมาก

2.6 ให้มีความหมายใหม่ หรือเป็นสำนวน เช่น งูๆปลาๆ หนูๆ

2.7 ให้มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง เช่น แฉๆ บ้ายๆ ใกล้เคียง

2.8 ให้มีความหมายเชิงคำสั่ง เช่น เร็วๆเข้า

2.9 ให้มีความหมายเบาบางลง เช่น คำๆ

ข้อควรระวังในเรื่องคำซ้ำ

1. ห้ามใช้คำซ้ำในบทร้อยกรอง

2. ไม่ใช่ในคำเฉพาะ เช่น นานา(ต่างๆ), ทาทา, ตึกตึก, ไวไว(บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป)

3. ให้ใช้ในคำที่มีความหมายและมีหน้าที่เดียวกัน

() Ex₁ น้องๆกำลังกินข้าว

() Ex₅ ฉันรักน้องๆก็รักฉัน

() Ex₂ นายดำดำนาน้ำขาววาวเมื่อเช้า

() Ex₆ ห้องๆนี้ที่เขาว่าผิดๆ

() Ex₃ ฉันเห็นเธอบ่นๆว่าอยากได้แฟนหล่อๆ

() Ex₇ คนๆนี้ที่เขาเล่าว่าน่ารัก

() Ex₄ ฉันไปซื้อที่ๆปทุมธานี

3. คำซ้อนคำซ้อนหรือคำคู่ จริง ๆ แล้วก็ป็นคำประสมนั่นเอง แต่คำที่นำมาซ้อนกันนั้นจะต้องมีลักษณะดังนี้

3.1 มีความหมายเหมือนกัน เช่น

เสื้อ+สาด	= เสื้อสาด	เร็ว+ไว	= เร็วไว	บ้าน+เรือน	= บ้านเรือน
ครู+บา+อาจารย์	= ครูบาอาจารย์	รวดเร็ว	= รวดเร็ว	เข็ด+หลาบ	= เข็ดหลาบ

3.2 มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น

หนา + แน่น	= หนาแน่น	เดือด + ร้อน	= เดือดร้อน
กัก + ชัง	= กักชัง	ขาด + แคลน	= ขาดแคลน
ชื่อ + ตรง	= ชื่อตรง	ยืน + ย่น	= ยืนย่น

3.3 มีความหมายตรงข้ามกัน เช่น

ชั่ว + ดี + ถี + ห่าง = ชั่วดีถี่ห่าง ยาก + ดี + มี + จน = ยากดีมีจน

คำซ้อนถ้าแบ่งตามประเภทของคำที่นำมาซ้อน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำซ้อนเพื่อความหมาย เช่น ชักฟอก สดใส เพิ่มพูน บุกรุก ใช้จ่าย เป็นต้น
2. คำซ้อนเพื่อเสียง หมายถึงการที่นำเอาพยัญชนะหรือสระที่มีเสียงเดียวกัน หรือเกิดฐานเดียวกันมา

ซ้อนทำให้เกิดคำใหม่ขึ้น เช่น สู้สู้ จูจี จอแจ จีเงา นอกจากนั้นในภาษาไทยนั้นคำซ้อนอาจจะเกิดจากการซ้อน 4 คำ หรือ 6 คำ เช่น ผลหมากรากไม้ อดอยากปากแห้ง หน้าอกหน้าใจ ผิดหูผิดตา อดตาหลับขับตานอน เอาใจดูเอาหูใส่ เป็นต้น

๔. คำประสม คือ คำมูลตั้งแต่ 2 คำหรือมากกว่านั้นมาประสมกันเกิดเป็นคำใหม่มีความหมายแต่ยังคงมีเค้าความหมายของคำเดิมที่นำมาประสม

ลักษณะของคำประสม

1. คำที่นำมาประสมกันจะเป็นคำในภาษาใดก็ได้

เช่น แม่พิมพ์ (แม่ เป็น คำไทย พิมพ์ เป็น คำบาลี)

หัวใจ (หัว เป็น คำไทย ไทย เป็น คำไทย)

2. คำที่นำมาประสมกันเกิดเป็นคำที่มีความหมายใหม่ 2 แบบ คือ

2.1 มีความหมายตรง เช่น ไฟฟ้า หมายถึง พลังงานรูปหนึ่ง
ห่อหมก หมายถึง ซื้อมกับข้าว
ไฟฉาย หมายถึง กระบอกไฟที่ฉายให้แสงสว่าง

2.2 มีความหมายเปรียบเทียบ เช่น ตาขาว หมายถึง แสดงอาการขาดกล้ว

ปากตลาด หมายถึง ปากจัด

3. คำประสมมีคำตั้งที่เป็นคำซ้ำ ๆ กัน

เช่น พ่อ - พ่อบ้าน พ่อเมือง พ่อตา พ่อสื่อ
 เครื่อง - เครื่องบิน เครื่องยนต์ เครื่องกล
 ใจ - ใจดี ใจดำ ใจร้าย ใจกว้าง
 ขาว - ขาวบ้าน ขาวเมือง ขาวสวน ขาวนา

อย่าสับสนระหว่างคำมูลหลาย
 พยางค์กับคำประสมนะครับ

การสร้างคำในภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

****ต้องแม่นยำภาษาต่างประเทศที่อยู่ในภาษาไทย****

คำสมาส คือคำที่เกิดจากการสร้างคำในภาษาบาลี สันสกฤต

ลักษณะของคำสมาส

๑. เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต เท่านั้น

เช่น ศิล + ธรรม (สันสกฤต กับ สันสกฤต) กิจ + การ (บาลี กับ บาลี)
 พุทธ + ศาสนา (บาลี กับ สันสกฤต)

ลองทำดู

() ราชการ	() คริสตจักร	() เคมีภัณฑ์	() ภูมิสำเนา
() ราชวัง	() ผลไม้	() รัฐบาล	() ราชเทวี
() มหาเศรษฐี	() คุณธรรม	() ทุนนิยม	() ธรรมศาสตร์

๒. คำหลักอยู่หลัง คำขยายอยู่หน้า การแปลความหมายจึงแปลจากคำหลังมาคำหน้า

เช่น วิชาที่เกี่ยวกับอดีต =+ ศาสตร์
 วิชาที่เกี่ยวกับการคำนวณ =+.....
 พาหนะทางอากาศ =+.....
 ลัทธิเกี่ยวกับมนุษย์ =+.....
 การช่วยสังคม =+.....

๓. อ่านออกเสียงพยัญชนะและสระของคำหน้ากับคำหลังเชื่อมกันระหว่างคำ

เช่น ประวัติ + ศาสตร์ อ่านว่า ประ-หวัด-ติ-สาด
 วรรณ + คติ อ่านว่า วัน-นะ-คะ-ติ
 คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ อ่านว่า.....

๔. ไม่ประวิสรรชนีย์ และ ไม่ใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตที่พยัญชนะท้ายของคำหน้า

เช่น วีระ + ขน >> พลະ + ศึกษา >>
 มนุษย์ + สัมพันธ์ >>

ยกเว้น >>> เพราะเป็นชื่อเฉพาะ + พระ+คำแขก เช่น พระหัตถ์

เกร็ดความรู้ในภาษาไทย

ตอน หัวล้านของคนไทย

ทุ่งหมาหลง ลักษณะ คือ ล้วนเกลี้ยง บนหัว
ไม่มีผมสักเส้นเปรียบเหมือนทุ่ง ซึ่งไม่มีต้นไม้อะไร
ใบหญ้าให้สังเกตสังเกตเอาเลยหมาจึงหลง

攘括撲 คือ เลื่อนกลางจากข้างหน้าเข้าไป
ท้ายทอยเหมือนดงข้างข้าม ทว่าผมสองข้างพอง
ออกเป็นปึก เหมือนปึกนกที่กำลังกระพือ จึงเรียก
“攘括撲”

ดงข้างข้าม คือ เลื่อนเป็นทางตรงช่องกลาง
ตั้งแต่หน้าผากจรดท้ายทอย เปรียบเสมือนป่า
ที่ข้างข้ามมันเดินกันเป็นประจำจนเป็นเทือก

กลืนเสียงหรือ

ลักษณะของคำสนธิ

๑. เป็นคำในภาษาบาลี สันสกฤต เท่านั้น

เช่น ศาสตราจารย์ <<< ศาสตรา + อาจารย์ (สันสกฤต กับ สันสกฤต)

พุทโธวาท <<< พุทธ + โอวาท (บาลี กับ บาลี)

๒. แปลความหมายจากคำหลังไปคำหน้า

เช่น ราชนูปถัมภ์ <<< ราช + นูปถัมภ์ = ของใช้สำหรับราชา

๓. คำสนธิมี ๓ ชนิด คือ

3.1 สระสนธิ เช่น นเรศวร จราจร

3.2 พยัญชนะสนธิ เช่น ทรพิช นิรโทษ

3.3 นฤคหิตสนธิ เช่น สมาคม สัมพันธ์ สัญญา

หลักการง่ายๆ ในการสร้างคำสนธิ (ตัด แล้ว ตบ) (T ^ T)

ลองทำ

โภชนา + อาหาร	=	ตุลย์ + อาคม	=
มิน + อาคม	=	ราช + ไอรส	=
พุท + โอวาท	=	มท + ไศวรรค์	=
หิมะ + อาลัย	=	มท + โอฟาร	=
ครู + อุปกรณ์	=	ชีปนา + อาวุธ	=
วชิรา + อลงกรณ์	=	นร + อินทร์	=
ส + ขาดิ	=	ส + ฤทธิ์	=
ส + ทรณ์	=	ส + คม	=

การสร้างสนธิมีการแผลงสระด้วย

- สระอิ ↔ สระเอ เช่น คช + อินทร์ =,
- สระอุ ↔ สระโอ เช่น สุข + พุทัย =,
- สระอู ↔ ตัว ว เช่น ธน + อาคม =,
- ตัว พ ↔ ตัว ว เช่น พิตยาลัย,

ข้อควรระวังในการทำโจทย์สมาสสนธิ

1. คำว่า “คำสมาสแบบมีสนธิ” หมายถึง
2. การสมาสต้องเป็นคำ เท่านั้น ถ้ามีภาษาอื่นปะปนอยู่ด้วยจะกลายเป็น